

наша свабода

№59 ВЫДАЕЦЦА 3 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

19 ВЕРАСНЯ
2000 года
АЎТОРАКАдрас: 220123,
г.Мінск, а/я 103E-mail:
NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Кто похитил оператора ОРТ?

Паляванне на пікеты Пачала гэтымі днямі мінская міліцыя

Аляксей ШЫДЛОЎСКИ

Месячны марафон пікетаў у рамках перадвыбарчай кампаніі «Байкот-2000» распачала 15 верасня аб'яднаная апазіцыя.

У першы дзень, калі на новым Выбарчым кодэксе была дазволена публічная агітацыя за байкот, планавалася правесці ў Мінску 14 пікетаў. На некаторых з іх ініцыятыў адбыліся ўжо на самым пачатку правядзення.

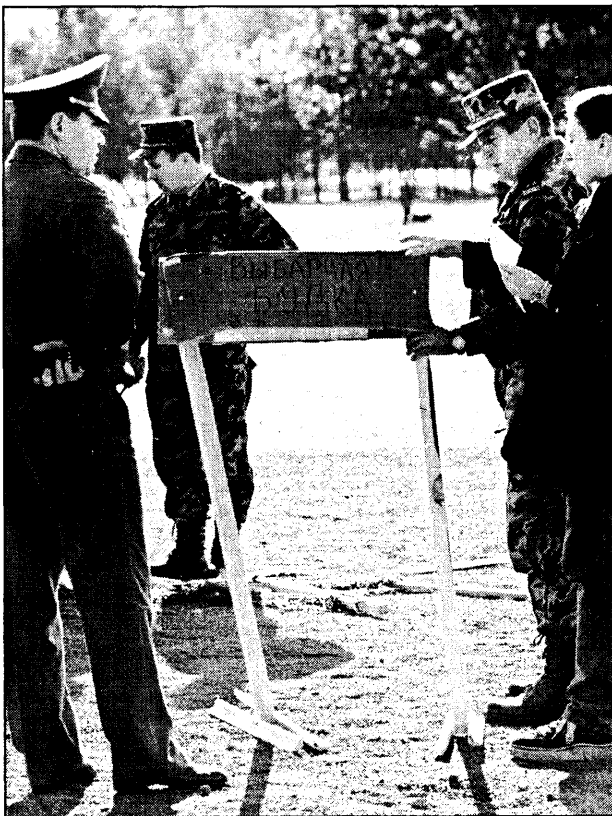
Не звважаючы на тое, што на правядзенне пікетаў на перадвыбарчую тэматыку не трэба прасіць дазволу ў Мінскім гарвыканкаме, міліцыянты і «асобы ў цывільным» распачалі сапраўднае паляванне на пікетуюшчыкаў.

Па некалькі чалавек былі затрыманы на перакрываўанні праспекта Ф.Скарыны і вуліцы Варшавскай, каля кінатэатра «Масква», каля універсама «Першамайскі», на перакрываўанні вуліцы Любімава і праспекта Дзяржынскага. Ва ўсіх былі канфіскаваныя спецыяльныя газеты НАША СВАБОДА і агітацыя за байкот выбараў.

Відавочна, што наўмысна праводзілася акцыя застрашвання, бо затрыманы ішлі менавіта там, дзе сабралася шмат народу і прысутнічалі заходнія назіральнікі ды тэле- і фотажурналісты.

Усяго ў пятніцу было затрымана 14 чалавек, з якіх вялікая частка непалітэлічных, якіх да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнуць нельга.

Найбольш скандальнай акцыяй стаў пікет на перакрываўанні вуліцы Фабрычнай і завулка Рабочага, дзе на гадзінніку знікнення віцэ-спікера Вархоўнага Савета Віктара Ганчара і бізнесмена Анатоля Красоўскага сабраў аб'яднанай грамадзянскай партыі

ладзілі гадзінны пікет-напамін. Адразу пасля таго, як пікетуюшчыкі пачалі разыходзіцца, «асобы ў цывільным», не прад'явіўшы дакументаў, сілай паспрабавалі затрымаць старшыню Аб'яднанай грамадзянскай партыі

Анатолія Лябедзьку, які ішоў да сваёй аўтамабіля.

А.Лябедзька пачаў супраціўляцца, матывуючы гэта тым, што не ведае, хто яго затрымлівае. За гэта яго пачалі збіваць. На дапамогу падбеглі

іншыя пікетуюшчыкі, і завязалася ледзь не сапраўдная бойка. Не дапамагла і прысутнасць журналістаў.

Дасталося ад нападу невядомых і намесніку старшыні БНФ Вячаславу Сіўчыку. Тым не менш, сваёй мэты «асобы ў цывільным» не дасягнулі і мусілі пакінуць поле бітвы.

Сам Анатоль Лябедзька так пракаментаваў здарэнне: «Невядома, дзе б я быў, каб людзі не паспелі на дапамогу. Хто гэтыя бандыты, адкуль?! Але для мяне гэта не было б дзіўна, ужо звыкліся, каб не тыя абставіны, што Лукашэнка штодня крычыць, нібыта ў нас перыяд міру. Гэта ж у вышэйшай ступені цынзізм! І гэта пры тым, што я нават не быў арганізатарам пікета... Гэта рэаліі сённяшняга дня».

Далей падзеі разгортваліся, як у сапраўдным дэтэктыве. Пікетуюшчыкі сабраліся ўсе разам і пайшлі па Партызанскім праспекце да прыпынку грамадскага транспарту, дзе селі на аўтобус, што ехаў у накірунку чыгуначнага вакзала. «Бандыты» ў легкавіках на малой хуткасці картэжам паехалі следом. На перакрываўанні вуліцы Сьвярдлава і Ульянаўскай і тыя і іншыя выйшлі, і «пагоня» працягнулася пешшу. Камусьці ўдалося схавацца ад пераследу, камусьці – не.

У хуткім часе былі затрыманы журналісты Геннадзь Барбарыч (Бела-ПАН), Уладзімір Глод (Радзё «Свабода») і дэпутат Вархоўнага Савета Павел Зянец. Усіх даставілі ў Ленінскі РАУС, адкуль журналісты ў хуткім часе былі вызваленыя, пакінуўшы П.Зяньца сядзець у адзіноце. Ягоны ж суд быў адкладзены на няпэўны час.

Завяршыў серыю акцыяў на выхадных пікет на Камавоўскім рынку, на якім за раздаванне НАШАЙ СВАБОДЫ былі затрыманыя тры чалавекі. Суды ва ўсіх адбудуцца бліжэйшымі днямі.

Александра Лукашенко преследуют многовекторные провалы

Несмотря на бурную активность белорусского внешнеполитического ведомства, так называемая многовекторная внешняя политика руководителя Беларуси Александра Лукашенко терпит провалы. Так считают многие наблюдатели. Бывший заместитель министра иностранных дел Беларуси, а ныне международный координатор гражданской инициативы Хартия-97 Андрей Санников любезно согласился ответить на ряд вопросов на данную тему.

— Участие главы белорусского государства Александра Лукашенко на «саммите тысячелетия» в Нью-Йорке вызвало неоднозначные отклики. Особенно, когда до окончания этого мероп-

риятия он покинул штаб-квартиру ООН. Как Вы оцениваете такое краткое пребывание Александра Лукашенко в Нью-Йорке?

— Если оценить одним словом, то это провал. Кто бы что ни говорил о причинах столь краткого участия А.Лукашенко в прошедшем саммите, его отъезд был похож на бегство. Насколько я знаю, его пребывание действительно планировалось менее чем на день.

И все же, почему провал? Потому что белорусской стороной было приложено много усилий на то, чтобы организовать целую серию двусторонних встреч.

Следует отметить, что этот саммит — первый в истории нового мира, когда присутствовало такое количество глав государств и правительств. И были важны не документы, которые принима-

лись, не выступления с высокой трибуны, а именно двусторонние контакты. Ведь представлялась уникальная возможность, пусть даже во время кратких встреч, договориться и решить двум руководителям массу вопросов, обговорить график будущих встреч и т.д.

Так вот, усилия белорусского посольства и МИДа в целом организовать такого рода встречи для А.Лукашенко не увенчались успехом. Ни одна страна развитой демократии не пошла на это. Полагаю, что поэтому и было спланировано бегство А.Лукашенко. Во-первых, для того чтобы избежать того самого злополучного приема, на который действительно А.Лукашенко не был приглашен. И во-вторых, чтобы попытаться спасти лицо и представить так, что он якобы спешил на какую-то важную встречу.

— Но ведь его действительно ждал в Минске высокий китайский гость, с которым встреча была запланирована заранее. Не так ли?

— Зачем спешить к Ли Пэну, когда в Нью-Йорке находится Цзянь Цзяминь? Уж руководитель такого государства, как КНР, может как-нибудь решить вопросы, которые входят в компетенцию как исполнительной, так и законодательной властей. Обычно парламентарии приезжают к парламентариям. Непонятным осталось и то, что неизвестно кто представлял Беларусь при принятии итоговой Декларации «Саммита Тысячелетия», в присутствии высоких гостей со всего мира.

Окончание на стр.3

НАВИНЫ

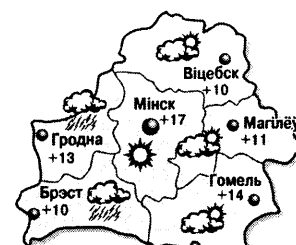
■ Аляксандр Лукашэнка выдаў указ «Аб дадатковых захадах па развіцці вышэйшай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь». За мэту ўзята паліпашэнне фінансаванага становішча прафесарска-выкладчыцкага складу ВНУ. Але указ прадугледжвае не павелічэнне мізэрных заробкаў, а ўсяго толькі тое, што 100 педагогам, якія зробяць значны ўнёсак у развіццё вышэйшай адукацыі, на год будучы ўсталяваныя персанальныя надбаўкі ў памеры 30 тарыфных ставак 1-га разраду. Вызначаць кандыдатуры будзе міністэрства адукацыі.

■ У 2001 годзе ў эксплуатацыю будзе ўведзеная станцыя спадарожнікавага нагляду за пажарамі ў беларускіх лясах. Праз яе кожныя 2 гадзіны можна будзе атрымліваць фотаздымкі з усяй тэрыторыі краіны. Ажыццэўленне такога праекта ў справе адсочвання пажараў досыць неабходнае: толькі сёлета ў Беларусі старэла каля 1.300 гектараў лесу.

■ Паводле апытання, праведзенага сацыялагічнай лабараторыяй «Новак», блізу 70% беларускага насельніцтва лічаць, што на выбарах у палату прадстаўнікоў так ці інакш адбудзецца фальсіфікацыя галасоў. 31% з іх прадбачаць, што яна будзе асабліва вялікай, а 37% — нязначнай, але будзе мець месца ўсё роўна. Пры гэтым пакуль толькі пятая частка апытаных выступае за байкот выбараў. Палова рэспандэнтаў выказалася за ўдзел палітычных партыяў у выбарчай кампаніі нават пры мажлівай пагрозе парушэнняў пры падліку галасоў. Астатнія яшчэ не вызначыліся.

■ Расійскі ўрад падаў у суд Маямі (Флорыда, ШТА) іск супраць шэрагу тыгунёвых амерыканскіх кампаніяў з мэтай кампенсаций выдаткаў дзяржавы на лячэнне людзей ад хваробаў, звязаных з паленнем. У адказ, напрыклад, у кампаніі «Філіп Морыс» заявілі, што пададзены іск не мае пад сабой аніякіх падставаў — ні фактычных, ні юрыдычных», бо да распаду СССР на працягу 70 гадоў акрамя менавіта ўрад быў «манапільным вытворцам тыгунёвых вырабаў на ўнутраным рынку», а замежныя вытворцы проста не мелі магчымасці ні рэкламаваць свой тавар, ні прысутнічаць на рынку. Дагэтуль амерыканскія суды ўжо адхілілі падобныя іскі Гватэмалы, Украіны, Нікарагуа і некаторых іншых краінаў.

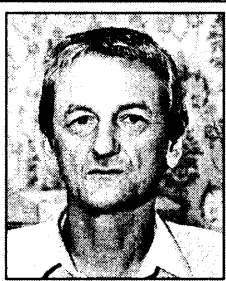
НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА

Паважаныя чытачы!
Рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА працягвае падпіску
Вы можаце падпісацца ў любы час, газета будзе прыходзіць да Вас з першага дня наступнага месяца.

Курс наяўнага долара
на «чорным рынку»

1030

Гуртуйся шчытна!

Аляксандр ДУБРАВИН

Шукаючы прычыны заняпаду нашай Беларусі ў падзеях далёкага мінулага, у расейскай акупацыі, у геапалітычным становішчы альбо ў сучаснай здрадзе, мы, беларусы, павінны час ад часу адрывацца ад роздуму да крытычна аглядаць сябе з усіх бакоў у лустры. Бо, скажам па-праўдзе, мы зараз — народ хутаранскі, не дружны, часам проста абыймаючы да свайго, хай бы што там ні пісалі пра талаку альбо партызанку. Хіба ж можна добра наладзіць грамаду, калі адзін з нас, напрыклад, шчыра служыць акупанту, а другі шчыра з тым самым служакіа акупанта змагаецца? У выніку акупант збоку пазірае на нашу бойку, сала есць ды пасміхаецца. А ўжо час быў з гэтым канцаць ды пачынаць гуртавацца, калі жыць думаем. А то падумаюць нас паасобку, перакрыццям на маскельце дзяцей нашых, ды пасядуць нам на каркі, ножкі знесіўшы. Яно, прынамсі, так ужо дзе-нідзе і парабілася.

І дзіву часам даешся, колькі злосці бывае ў аднаго беларуса да другога! Не так даўно быў я трапіў працаваць у адзін грантаны, амаль што сучасна беларускі калектыв з сімпатычнымі хлопцамі ды прыгожымі кабетами. Гаварылі мы між сабой на роднай мове, рабілі агульную карысную справу. Але акрой атрутай палівалі яны мяне кожны дзень у вочы і за вочы, вам не перадаць! (Неяк, мусіць, я ім трапіў упоперак іхніх планаў наконт дадатковых заробкаў.) І калі я неўзабаве сыхоў з таго калектыву, дык стаў проста ў два разы здарэвейшы.

Дык вось мяне ўжо і не здзіўляе, што адзін беларускі пазт піша пранізлівыя радкі: «Бо чужына на сэрца раіць, джаліць, кі змяя...», а сам тым часам на гэтую чужыну ўцякае разам з гітарай, хоць яго тут і не шчыміць нішто. Альбо, што адзін багаты малады беларускі пісьменнік выдае расейскія кніжкі мільённымі тыражамі, а сваіх учорапніх таварышаў накладам у тысячы экзэмпляраў на роднай мове выдае грошай шкадуе. Больш таго, свае творы цісне за грантавыя грошы.

Гамон нам будзе з такой салідарнасцю. Таму мне бліжэй гэтакіх пісьменнікаў просты расейскі хлопец, які хоць і не ведае пакуль што беларускай мовы дасканала, але ўжо чашчэргі год як стаіць у пікетах і заўсёды высокая трымае бел-чырво-на-белы. Заўважае, не ў Бруселі стаіць, і не на Манхэтэне, а там, дзе гэта больш за ўсё сёння патрэбна. У Беларусь.

ЗША прызначылі новага амбасадара

Аляксей ЗНАТКЕВІЧ

Камітэт па міжнародных справах Сената ЗША зацвердзіў кандыдатуру Майкла Козака на пасаду пасла Злучаных Штатаў у Беларусь.

Як паведамілі БелаПАН у інфармацыйнай службе амбасады ЗША, 29 верасня М.Козак будзе прыведзены да прысягі на новай пасаде. Чакаецца, што ён прыбудзе ў Беларусь у сярэдзіне кастрычніка.

Прэзідэнт Злучаных Штатаў Біл Клінтан абвясціў аб сваім намере прапанаваць сп. Козака кандыдатам на пасаду амбасадара ЗША ў Беларусь 6 красавіка гэтага года. Паводле інфармацыі з міністэрства замежных спраў Беларусі, агрэман (згода на прыезд) на М.Козака амерыканскі бок атрымаў ўчора ўвечер.

Майкл Козак з'яўляецца кар'ерным дыпламатам, які працуе ў Дзяржаўным дэпартаменце ЗША з 1971 года. Ён нарадзіўся ў мястэчку Пасадэна (Каліфорнія) і скончыў Каліфарнійскі ўніверсітэт у Берклі. Сп. Козак займаў пасады першага намесніка юрыдычнага дарадцы Дзярждэпартаменту ЗША і першага намесніка сакратара Дзярждэпартаменту па міжамерыканскіх

справах, а апошнім часам узнаваляў місію, якая прадстаўляе інтарэсы ЗША пры амбасадзе Швейцарыі на Кубе.

Выступаючы сёлета 6 чэрвеня на слуханнях сенацкага камітэта па міжнародных справах, Майкл Козак сказаў, што ягоны досвед працы на Кубе ў апошнія 3 гады можа быць карысным для працы ў Беларусі. На думку М.Козака, праблемы, з якімі яму давялося сутыкнуцца на Кубе, нагадваюць сітуацыю, у якой працуе амерыканская амбасадар у Мінску. «Як вы ведаеце, Беларусь — гэта краіна, што знаходзіцца ў сур'ёзным канстытуцыйным і палітычным крызісе, — заявіў ён тады. — Гэты крызіс быў выкліканы пазаканстытуцыйнымі намаганнямі асобы, якая была абраная прэзідэнтам у 1994 годзе, працягнуць тэрмін сваіх паўнамоцтваў і падпарадкаваць усе важныя інстытуты беларускай дзяржавы выканаўчай уладзе. Спраба вярнуць Беларусь да формы ўрада, якая існавала ў савецкі перыяд, несумяшчальна, неслася шкоду правам чалавека, эканамічнаму і сацыяльнаму дабрабыту беларускага народа».

На слуханнях Майкл Козак заявіў, што быў уразжаны падарствам паміж сродкамі, якія ўжываюць улады Беларусі і Кубы для кантролю за сваімі народамі. «Ак-

рама імёнаў ахвяраў, апісанні паражэнняў правоў чалавека ў гэтых краінах часта амаль ідэнтычныя, — сказаў ён. — Да таго ж, рыхорыка прэзідэнта Лукашэнка, які абвінавачвае НАТО і Злучаныя Штаты ў намерах нападзі на Беларусь, паўтарае ўлюбёную тэму Фіццэля Кастра».

Міністэрства замежных спраў Беларусі жорстка адраагавала на гэты выступленне кандыдата на пасаду пасла. 8 чэрвеня тагачасны прэс-сакратар МЗС Мікалай Барысевіч заявіў аб недапушчальнасці падобных выказванняў. Паводле слоў М.Барысевіча, пытанні, датычныя унутранай структуры і развіцця беларускага грамадства, знаходзяцца ў выключнай кампетэнцыі беларускага народа.

Тым не менш, паводле звестак БелаПАН, зацверджэнне М.Козака, які ішэрагу іншых кандыдатур на пасады амбасадараў ЗША ў замежных краінах, у Сенаце адкладвалася не ў сувязі з гэтым канфліктам, а выключна па ўнутрыпалітычных прычынах. Зацверджэнне амбасадараў стала прадметам торгу паміж адміністрацыйнай дэмакратыяй і камітэтам Сената, які кантралюе ў Рэспубліканскай партыі, напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў у ЗША.

БелаПАН

Кіраўнікам далі па шапцы

За несвоечасовую сплату заробкаў

Атрымаць заробак у Беларусі — вялікае шчасце

Наталля КУЛАГІНА

16 верасня ўступіў у сілу ўказ А.Лукашэнка «Аб прыцягненні да адказнасці асобаў, вінаватых у невыкананні рашэнняў прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб выплаце зароботнай платы».

Важнае нагадваецца, што, згодна з распараджэннем А.Лукашэнка, запозычанасць па зарплате павінна была быць пагашана да 1 верасня. Для кантролю за выкананнем гэтага распараджэння была створаная спе-

цыяльная камісія, якая ўстанавіла, што больш чым у 600 прадпрыемствах і арганізацыях не забеспечаная своєчасовая выплата работнікам зарплаты.

Такія факты зафіксаваныя практычна ва ўсіх абласцях і Мінску. Найбольша запозычанасць па зароботнай плаце дапушчана ў Гомельскай, Мінскай і Гродзенскай абласцях, а таксама на прадпрыемствах міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання і міністэрства будаўніцтва і архітэктуры.

Падчас работы камісіі ўпайнаважанымі органамі прыцягнутыя

да адміністрацыйнай і дысцыплінарнай адказнасці, у тым ліку вызвалены ад займаемых пасадаў, былі за 90 службовых асобаў.

Указ «звяртае ўвагу» прэм'ер-міністра Уладзіміра Ярмашына на «недастатковы кантроль за своєчасовай выплатай зароботнай платы», а таксама «строга ўказвае» «віль-прэм'еру Аляксандру Папкову на «непрыняцце эфектыўных захадаў па забеспячэнні своєчасовай выплаты зароботнай платы ў аграрным сектары эканомікі». Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Уладзімір Папоў і міністр архітэктуры і будаўніцтва Генадзь Курчакін «строга папярэджаныя» за «нізкую патрабавальнасць да кіраўнікоў падведомасцяў міністэрствам арганізацый, якія дапусцілі парушэнні парадку і тэрмінаў выплаты зароботнай платы». Адзначаныя «сур'ёзныя недахопы» ў арганізацыі працы Гомельскага, Мінскага і Гродзенскага аблвыканкамаў.

Органам, якія ажыццяўляюць рэгістрацыю суб'ектаў прадпрыемстваў і дзейнасці, даручана «разгледзець пытанне аб ліквідацыі суб'ектаў, у якіх выяўленыя факты несвоечасовай выплаты зароботнай платы».

БелаПАН

Фестываль прэсы вымушаюць эміграваць

Наталля КУЛАГІНА

Пытанне аб правядзенні першага Беларускага фестывалю недзяржаўнай прэсы, прысвечанага Дню міжнароднай салідарнасці журналістаў, застаецца адкрытым.

Напомянім, што яго планавалася правесці 8 верасня ў Віцебску, у памяшканні культурна-дзелавага цэнтру ААТ «КІМ», прычым, усе неабходныя фармальнасці арганізатар фестывалю — Беларускае асацыяцыя журналістаў (БАЖ) — выканала. Аднак за паўтара тыдня да гэтага дня намеснік старшыні Віцебскага гарвыканкама Ларыса Аленская заявіла прадстаўнікам БАЖ, што Віцебск не можа прадставіць памяшканне для правядзення журналісцкага форуму, пытанне трэба ўзгадняць з прэзідэнцкімі структурамі. Гэтае патрабаванне ў

БАЖ палічылі парушэннем заканадаўства, у прыватнасці, артыкула 1 Закона аб сходах, вулічных шэсцях, дэманстрацыях і пікетаваннях.

Тым не менш, імкнучыся дасягнуць станоўчага выніку, арганізатары фестывалю звярнуліся да ўладаў краіны. Аднак, як паведаміла прэс-служба БАЖ, амаль двухтыднёвы перамовавы з памочнікам прэзідэнта Сяргеем Паскахавым былі безвыніковымі: далей за абцягненне справа не зрушылася, пытанне аб правядзенні фестывалю пакуль не вырашанае.

У сувязі з гэтым кіраўніцтва БАЖ разглядае прапановы калегай з Польшчы і Літвы аб правядзенні першага Беларускага фестывалю недзяржаўнай прэсы на тэрыторыі суседніх дзяржаваў.

БелаПАН

Добры ўраджай бульбы

Абцягае міністэрства сельскай гаспадаркі

Аляксей АРЭШКА

Паводле прагнозаў спецыялістаў міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Беларусі, сёлета ўвёсень у распусціцы будзе вельмі добры ўраджай бульбы.

Згодна з апошнімі аператыўнымі звесткамі, бульба ўбраяна на плошчы 8,7 тысячы гектараў, што складае 10% да пасадажнай сельскагаспадарчай культуры. Сярэдняя ўраджайнасць складае 168,4 цэнтнера з гектара.

У мінісельгасхарчы БелаПАН

заявілі, што ніякіх праблемаў з набыццём бульбы сёлета ўзміку ў гараджан не будзе — наадварот, ужо цяпер узнікаюць праблемы з яе збытам. І гэта нягледзячы на тое, што цэны на «другі хлеб» даволі нізкія. Напрыклад, бульба, якая ідзе на прамысловую перапрацоўку, рэалізуецца па цане 65 тысяч рублёў за тону, харчовая — 80 тысяч. Ніякіх рэальных буйных кантрактаў на пастаўку бульбы за межы Беларусі пакуль не заключана.

БелаПАН

Баранавіцкіх чыноўнікаў вучаць зтыкету

Алесь ГОРБАЧ

Радзё «Свабода»

У Баранавіцкім гарвыканкаме дзямі з'явіўся даволі цікавы дакумент пад інтрыгуючай назвай «Аб увядзенні ў дзеянне нормаў зтыкету і паводзінаў для работнікаў Баранавіцкага гарвыканкама».

Згодна з новым цыркулярам, гарвыканкамаўскім чыноўнікам рэкамендуецца падчас прыёму наведвальнікаў прыветліва ўсміхацца, падтрымліваць кантакт вачыма, вітацца, па магчымасці, першым. З дапамогай фразы накітаваць «Што б Вы хацелі?» альбо «Чым я магу Вам дапамагчы?» чыноўнік павінен дэманстраваць добразычлівы настрой і гатоўнасць да размовы,

прыняцці наведвальніка так, каб той абавязкова сказаў «Дзякуй». А на гэты дзякуй трэба адказаць «Калі ласка» ці «Няма за што».

Цыркуляр вучыць, што супрацоўнік не павінен развітвацца з наведвальнікам першым, аднак, калі той сыходзіць не развітаўшыся, то абавязкова яму ўслед трэба сказаць «Усяго вам добрага».

Што ж датычыць знешняга выгляду чыноўніка, дык і на гэты конт ёсць інструкцыі: не варта трымаць рукі каля твару, падпірышы імі галаву, валасы заўсёды павінны быць чыстымі і, ўвогуле, ўнесць знешні выгляд супрацоўнікаў, на думку распрацоўшчыкаў гэтага дакумента, павінен падтрымліваць імідж гарвыканкама як сур'ёзнай, надзейнай і стабільнай дзяржаўнай структуры.

«Хельсінкі-XXI» аскалолася ад Хельсінкскага камітэта

Уладзімір ТРАЦЯКОЎ

Праваабаронцы ў колькасці каля 25 чалавек, якія ўваходзілі ў Беларускі Хельсінскі камітэт, заявілі аб выхадзе са складу БХК і аб намере «прыкласці ўсе сілы да стварэння ў краіне праваабарончай арганізацыі». Прычыннай іх выхад з камітэта сталі сур'ёзныя рознагалосці з кіраўніцтвам БХК, а падставай для сыходу з агульнага сходу БХК, які праішоў 16 верасня, непрымальнае парадку дня, прапанаванага радай мінскага аддзялення БХК. Пераваротны камітэт аў невялікую калабаранцаўніцкую групу — сур'ёзны ўдар па развіцці грамадзянскай супольнасці ў Беларусі, — гаворыцца ў заяве. — Сяўдзел у такога кшталту працэсах для нас цалкам не-

дапушчальны. У ліку першых, хто падпісаў заяву групы «Хельсінкі-XXI» — Юрый Хадыка, Аляксандр Патупа, Уладзімір Халіп, Юрый Хашчанаўскі.

У заяве выказаны шэраг прэтэнзій да кіраўніцтва БХК, якія сталі прычынай расколу праваабарончай арганізацыі. У якасці галоўнай называецца вылучэнне некалькіх кіраўнікоў БХК кандыдатамі ў дэпутаты палаты прадстаўнікоў (насперак раз'ясненню рады аб няздзеле ў выбарах у якой-небудзь форме, апроч звычайнага назірання). Гэта разглядаецца заяўнікамі як садыейнічанае задавальненне «галоўнага запиту рэжыму — ягонай легітымізацыі ў вачах сусветнай супольнасці». Адзначаецца таксама «дыктатарскі стыль» кіравання камітэтам,

калі «актыўна выкарыстоўваюцца рэпрэсіўныя захады ў дачыненні сябраў БХК, супрацоўнікаў выканаўчай дырэкцыі, усіх тых, хто мае несапраўднасць выказаць сваю нязгоду з мэтай і метадамі працы старшыні». «Сумна, але факт, — канстатуецца ў заяве, — праваабарончая арганізацыя сама стала генератарам парушэнняў правоў чалавека».

Заяўнікі групы «Хельсінкі-XXI» просяць падтрымаць намер аб стварэнні новай праваабарончай арганізацыі «ўсіх тых, хто разумее першарадную важнасць праваабарончай дзейнасці на дадзеным этапе развіцця Беларусі і гатовы прызнаць, што ў свеце існуюць каштоўнасці больш значныя, чым уласныя палітычныя амбіцыі».

БелаПАН

ПОЛИГРАФИЧЕСКОМУ ПРЕДПРИЯТИЮ (г.МИНСК)

ТРЕБУЕТСЯ НА РАБОТУ

ПЕЧАТНИК

(РОМАЙОР, ДОМИНАНТ) С ОПЫТОМ РАБОТЫ

Т. 8-0294770336

Для размещения редакции газеты

СНИМЕМ В АРЕНДУ ИЛИ

ПРИМЕМ ДОЛЕВОЕ УЧАСТИЕ

В СТРОИТЕЛЬСТВЕ ОФИСА

площадью 100-150 м² в центре Минска

т. 210-02-53

Посредников просьба не беспокоить

Блеф и тщета куртизанок

Александр Дубравин

(Начало в №95 № 56, 57, 58)

Как из Иуды слепить апостола

Вообразите сюжет: Иуда не пошел на дереве от стыда и отчаяния, а остался служить стукачом в местной иерусалимской гзбухе. Со временем его продвинули в номенклатуру, вывели в большие начальники, прикрепили к членкомиссии. Возили в черном членовозе, надолго перекрывая дорожное движение. Хор холудев воспевал и возмечивал его деяния. Его охраняли и берегли. Мелкие пресмыкающиеся облизывали его пятки, крупные целовали перед ним землю, а функционеры ежеминутно ловили выражение его свиных глазок.

что иуды, как и апостолы на земле не переводятся. Не переводятся и желающие сделать белое черным. Добро назвать злом. И этим снять с себя (хотя бы на время) позорное клеймо.

На прошлой неделе через государственные газеты к нам обратились давно уже забытые, но все еще функционирующие где-то депутаты палаты представителей национального собрания Республики Беларусь, бывшие когда-то депутатами законного Верховного Совета, но променявшие легитимную законодательную власть на личную преданность г-ну Лукашенко. А именно: товарищи Александрович, Ануфриев, Астапенко, Бикинин, Бурак, Глуховский, Котляров, Кулик, Куцко, Липкин и Ходневич. (Запомни, читатель, эти фами-

рым люди относят воров при власти, местных князьков, бывших партийных функционеров...» Ах! Как верно сказано! Не в бровь, а в глаз проклятому режиму! А вот еще правдивые строки: «Не имея конструктивной программы, они пытаются захватить и контролировать власть в государстве и, отбросив в сторону всякие разговоры о демократии, расправиться с народом, в основе которого — законное право каждого человека, всего народа решать свою судьбу самостоятельно открытым голосованием». Так их! Крой, ребята! Туды их в каваль! (Правда, про открытое голосование — это перебор, потому что свободным все-таки считается тайное голосование.

тем быстрее околпачивание. Оказалось, что воры при власти и местные князьки — это, в интерпретации авторов, мы с вами, все, недовольные их режимом. И это мы с вами, оказывается, против честных и справедливых выборов. И это мы с вами продаем нашу Родину московским «кукловодам». Более того, мы не хотим радоваться их экономическим достижениям, которые заключаются в том, что за последние годы «в стране удалось сохранить производственный потенциал промышленности и сельского хозяйства». А что, разве уже были бомбежки?

Авторы просто не знают меры в восхвалении самого одиозного режима в Восточной Европе, высказывают недожимную преданность Лукашенко, и возникает полное ощущение, что жизнь они видят только по БТ: «На этом фоне неоспоримы социальные завоевания белорусского народа. Его трудом обеспечена социальная защита, сохранены гарантии трудоустройства, отдыха, бесплатного здравоохранения и образования».

Цитировать можно весь документ, он того стоит. Но возникает естественный вопрос: зачем ребята подают голос из своего запячка? К чему это? «Мы хотим вместе с вами и т.д.»? Надо ли это понимать так, что мы здесь будем по-прежнему чего-то такое для них строить, а они там, в своем запячке, в своей палате будут продолжать мечтать о расцвете нашей Родины? Что одного срока, проведенного товарищами на нашем горбу, было явно недостаточно. Неужели они считают всех избирателей полными идиотами, или сами недалекие, если так топорно лепят собственные нетленные образы борцов за святое дело?

Увы, читатель, все гораздо проще. Эти люди не борются за голоса народа. Ведь для популярности у избирателей сегодня (а они в курсе) надо крыть режим последними словами, а не восхвалять его. Народ переполнен негодованием. Но эти ребята твердо знают, что на нынешних выборах победит все равно тот, кто считает голоса. Поэтому им нужен один-единственный голос — их шефа — господина Лукашенко. Этим они продлевают свое существование. По большому счету, они ведь сочинили не письмо, а текст присяги на верность режиму и предлагают подписаться под ним другим людям без особых моральных принципов. А в результате — создать в своей палате корпоративный междоусобищный изданный преданных товарищей. Зачем это им нужно?

Продолжение следует

Александр Лукашенко преследуют многовекторные провалы

Окончание. Начало на стр.1

— Может быть, об этом могут рассказать те, кто, по их словам, были свидетелями встречи А.Лукашенко с Б.Клинтоном?

— Может быть. Мы видим, что даже официальные СМИ не смогли соврать настолько, чтобы утверждать о какой-либо достойной двусторонней встрече. В отношении руководителя Беларуси было продемонстрировано полное единство взглядов цивилизованного мира.

— Получается, что и китайцы с этим взглядом присоединились. Почему?

— Я думаю, что у Цзянь Цзэминя был настолько плотный график встреч, что А.Лукашенко в него не вписывался. Для Китая слишком малозначительна Беларусь. Несмотря на всю помпезность, которой сопровождается визиты китайских делегаций в Минск.

— Как известно, 24 сентября в Югославии должны состояться президентские и парламентские выборы. Можно ли в чем-то провести параллели с ситуацией в Беларуси?

— В чем то можно. В Югославии оппозиция ищет оптимальные пути МИРНОГО ОТРЕШЕНИЯ Слободана Милошевича ОТ ВЛАСТИ. Этим же занимается и белорусская оппозиция режиму А.Лукашенко.

С.Милошевич — достаточно ловкий манипулятор. Как известно, он будет уже избираться на третий срок за счет манипуляций с конституцией. В новых поправках к конституции президент СРЮ может избираться много раз. Ограничений нет. Я боюсь, что такое может произойти и в Беларуси. Если через предстоящие выборы-фарсы мы позволим легитимизировать режим.

А отличия ситуаций в Югославии и Беларуси заключаются в том, что у нас, слава Богу, нет примеси крайнего национализма властей, который замешан на кровавых войнах.

— Как Вы оцениваете новые тенденции, которые проявляются в последнее

время во взаимоотношениях А.Лукашенко с Кремлем?

— Пока проявляется агрессивность Москвы в отношении Беларуси. И она, естественно, высказывается на А.Лукашенко. Та помощь России, которая была оказана накануне Венской технической конференции и будет оказываться в дальнейшем, уже в меньшей степени имеет отношение к А.Лукашенко, а в большей — к самой Беларуси. Политика России заключается в отстаивании своих собственных интересов, не теряя Беларуси. Но и не желая оставаться единственной страной, которая поддерживает столь одиозный режим.

— Вы говорите о единстве взглядов цивилизованного мира в отношении режима А.Лукашенко. Однако, многие наблюдатели отмечают, что на Венской технической конференции по Беларуси такое единство не подтвердилось. И подтверждением этому стало отдельное, жесткое заявление представителя США. Можете ли Вы назвать страны, которые в европейских структурах выступают за, так скажем, мягкий подход к режиму А.Лукашенко?

— Да, действительно в европейских структурах некоторые страны пытаются фактически лоббировать интересы правящего режима в Беларуси. По некоторым данным, к числу таких стран Европейского Союза можно отнести Финляндию, Германию и Грецию.

Беседовал Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ

Пусціце і нас да сябе...

Тамаш ПАЛЬМАЧЫНСКІ

Шматлікі перашкоды, якія рэжым паставіў перад незалежнымі і партыйнымі кандыдатамі ў палату прадстаўнікоў на этапе збору подпісаў і рэгістрацыі, прывялі да масавага пратэсту і скаргаў у газеты ды еўрапейскай структуры. На незаконны перашкоды, у прыватнасці, скаргіліся камуністы Сяргея Калікіна, лібералы Сяргея Гайдукевича, папелінікі Міколы Статкевіча.

Але, як стала вядома, усім «пакрыўджаным» зараз прапа-

нуецца падаць апеляцыі непасрэдна на імя Аляксандра Лукашэнкі, які, нібыта, павінен даць дазвол на ўдзел гэтых кандыдатаў у выбарах — што, аднак, не гарантуе ім перамогі. Гэтыя звесткі цалкам адпавядаюць традыцыі маральнага прыняжання сваіх палітычных супернікаў, якое А.Лукашэнка практыкуе пры любой магчымасці. Тым больш ён не павінен згубіць такі выдатны шанс паказаць еўрапейскім тэхнічным назіральнікам сваю лагоднасць і памяркоўнасць, разлічваючы на прызнанне імі сваіх выбараў.

Муки совести были Иуде чужды. Он считал себя молодым прагматиком, членом команды реформаторов, защитником народа и его кормильцем. Но счастье все равно не приходило. В гости к нему ездили точно такие же, как и сам, мерзавцы, а служили ему беспринципные и трусливые особи. Порядочные люди по всему миру Иуду глубоко презирали и ненавидели. Плевали вслед его членовозу. Они знали его подлости из книги, написанной апостолами, подвижниками распятого Христа, которая называется Евангелие. И однажды Иуда сильно обиделся на апостолов. Зачем, дескать, они распространяют по всему миру негативные сведения о нем? Зачем наносят урон его престижу? Обиделся и решил расквитаться с апостолами. А потому, для затравки, обвинил их в измене. Назвал их предателями, получившими от врагов тридцать серебряников. Иудами назвал их...

Вот такая вечная история, достойная романа. Вечная, потому

ли. Свое послание к нам они назвали просто и незамысловато: «Мы хотим вместе с вами строить процветающую Беларусь!». Винаваты, я вначале это понял таким образом, что они раскаялись. Показалось, что товарищам надоело околачиваться группами в своей палате и они решили заняться делом, спуститься после своих посиделок в гущу народной жизни, жить честно, на среднюю зарплату и бороться с проклятым режимом. Ибо как же может стать Беларусь процветающей страной, если в ней творятся слуховые беззакония и безобразия, а руководит ей просроченный президент по малому кем прочитанной и неизвестно кем придуманной конституции?

Затем мой глаз выхватил одну строчку, заставившую вздрогнуть и подумать: «А как это воспримет их шеф?». Ведь такую критику и самокритику могут позволить себе только очень независимые люди: «Попытки деструктивных сил, к кото-

ро откуда им это знать, бедным, нелегитимным, с их древними партизколами? Грешным делом, я даже пожалел этих правдолюбцев, потому что за такие откровения их немедленно должны были бы отчислить из палаты, как неподходящих вызволенному. «Кучка людей, скрывающаяся за демократической вывеской», пытаются навязать нашим людям, всему обществу жизнь не по законам нашей страны, а по инструкциям зарубежных «кукловодов» и спецслужб. Этому не бывать!». Ах! Это они про себя, про предательский кремлевский договор, про российское спецслужбы. Не бывать этому! Долой!

И представь себе, читатель, силу моего разочарования, когда я начал читать этот документ внимательно, с самого начала. Святая правда в мгновение ока превратилась в грязную ложь. За патетическими словами стояла знакомая уже мораль «заглотчиков»: чем наглее суесловие,

Пакарание за байкот могуць адмяніць

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Юрыдычны нонсэнс, які стварыўся ў Беларусі пасля прыняцця новага Выбарчага кодэкса, можа быць выдалены.

Як вядома, Выбарчы кодэкс, прыняты сёння, не забараняе заклікаць да байкоту парламенцкіх выбараў. У той жа час, частка з артыкула 167 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях за гэтыя ж дзеянні, дазволена Выбарчым кодэкс-

сам, прадугледжвае адміністрацыйную адказнасць. Кожны ўдзельнік публічнага байкатавання можа быць асуджаны да дзесяці мінімальнага заробкаў штрафу, альбо да двух месяцаў папраўчых работ па асноўным месцы працы з утрыманнем да 20% заробку.

Падобныя прэцэдэнты ўжо маюць месца ў вялікім аб'ёме. Гэта і сітуацыя з арыштаваным накладам спецыяльнай газеты «Рабочы», і затрыманні маладых людзей за тое, што яны клеілі налёткі, якія

заклікалі да байкоту. Ва ўсіх гэтых выпадках міліцыянтам кіравалі менавіта Кодэксам аб адміністрацыйных правапарушэннях, а не Выбарчым кодэксам.

Нядаўна з'явілася інтэрв'ю старшыні Цэнтрвыбарка Лідзіі Ярмошынай, якая заявіла, што, сапраўды, такія супярэчнасці існуюць, але ўвогуле адмяняць гэты пункт адміністрацыйнага кодэкса нельга. Ён прадугледжвае адказнасць і за зрыў выбараў, і за перашкоду выбарчаму праву грамадзянаў.

Аднак пэўныя змены былі б магчымыя.

А кіраўнік кансультацыйна-наглядальнай групы АБСЕ ў Беларусі Ханс-Георг Вік паведаміў у інтэрв'ю радыё «Свабода», што змены менавіта ў артыкула 167 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях могуць быць унесеныя асабіста Аляксандрам Лукашэнкам праз прыняцце дэкрэта ўжо ў самы бліжэйшы час. Маўляў, для гэтага ўжо падрыхтаваны ўсе неабходныя дакументы.

Беларуская мова

ТБМ

наша будучыня

Дзейнасць Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржаўнай вымагае вялікай гонару. Патрымаць ТБМ — справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашых ахвяраванняў дасылаць на адрас: вул. Ру-

мянцава, 13, г.Менск, 220005, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ № 3015212330014 у Менскай гардырэцкай ААТ Белбизнесбанка, код 764 праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусбанк (камісійны збор пры гэтым не бярацца).

КУПЛЮ ГРУЗЫ АКВАЛАНГІСТА (Б/У)

тел. 264-44-83

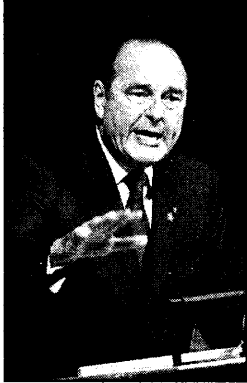
Страна болезненных президентов

Аннетта СОКОЛЬНИКОВА

Сколько должен весить французский президент? Отчего это он так растолстел? Какой у него должен быть цвет лица? Пора, наконец, по этим вопросам внести ясность во французское законодательство, чтобы избавить граждан от напрасных волнений.

Одна из тем, живо обсуждающихся сейчас во французской прессе, — состояние здоровья Жака Ширака. Точнее, то обстоятельство, что за лето президент заметно располнел. «Набрал пять килограммов, пока отдыхал», — признался Ширак журналистам. Может быть, в другой стране на это не обратили бы внимания, — но не во Франции. Французы еще не забыли о том, как прежние президенты — Миттеран и Помпиду — подолгу скрывали свою болезнь. Оба были больны раком. Кстати, болезнь Помпиду проявлялась, в частности, в неестественной полноте — побочном эффекте от лекарств, которые ему прописали врачи.

Об этом и вспомнили журналисты, увидев растолстевшего президента. И хотя личный врач Ширака попытался успокоить общественность, напоминая, что президенту уже 67 лет, а для этого возраста поправляться вполне естественно, французы продолжают беспокоиться.

Предположения о болезни президента возникли еще 14 июля, во время традиционного выступления Ширака по телевидению по случаю Дня взятия Бастилии. Было отмечено, что президент говорит с видимым усилием, да еще и хриплым голосом. А 27 августа стало очевидно, что с президентом что-то происходит. На церемонии в честь освобождения трех заложников с филиппинского острова Жоло Ширак поразил публику неестественной полнотой и бледностью. Тут же поползли слухи о тяжелой болезни президента.

Патрик Деведжян, пресс-секретарь президента Франции, заявил, что «пресса нагло использует слухи о болезни Жака Ширака с целью добавить себе

популярности». Деведжян считает, что пять лишних килограммов не являются свидетельством болезни. «Неужели человеку нельзя набрать немного лишнего веса?» — сказал он, посоветовав журналистам не делать скоропалительных выводов, а заниматься своим делом. Раймон Форни, президент французской Национальной ассамблеи, также считает, что здоровье президента — «его личное дело. Гражданин должен в первую очередь интересоваться политической деятельностью главы государства».

Тем не менее разговоры о здоровье Ширака не утихают. О новых президентских выборах осталось меньше двух лет, так что не исключена возможность провокации со стороны противников Ширака. Некоторые французы жалеют, что вместе с бывшим президентом Франсуа Миттераном умер обычай, по которому президент был обязан ежегодно публиковать специальный пресс-бюллетень о состоянии своего здоровья. Но, по мнению других, это все равно ни к чему не привело бы, ведь известно, что сам Ф. Миттеран, публикуя бюллетень, фальсифицировал анализы.

Личный врач Ширака уклонился от прямого вопроса журналистов. «Слухи — вот единственная болезнь французского президента. Кстати говоря, ею страдают практически все главы государств», — сказал он.

Наши устроили революцию в Израиле

Трофим ЛОБАЧЕВ

Вообще-то давно уже было ясно, что все выезжающие, и выезжающие в огромных количествах, в Израиль советские, а потом и постсоветские граждане добра сионистскому государству не принесут. Так оно и вышло. Наши его так и подточили изнутри.

Израильский премьер Эхуд Барак сделал целый ряд заявлений, которые нельзя назвать иначе, кроме как гражданской революцией. То есть если все, что говорит Барак, претворить в жизнь, это будет означать пересмотр самих основ еврейского государства в той его форме, как оно создавалось после Второй мировой войны. Это будет означать существенный пересмотр (вплоть до полного изведения) роли раввинов и вообще ортодоксального иудаизма в повседневной жизни страны.

Что же он предлагает? А вот что. Ввести институт гражданского брака, ныне в Израиле отсутствующего. Так называемые смешанные пары вообще в Израиле в законный брак вступить не могут, а мотаются на близлежащий Кипр, чтобы расписаться там. Теперь с монополии раввинов на брак предлагается покончить. Дальше — больше: Барак покушается уже на святое. То есть на шаббат — тотальный запрет евре-

ям работать в субботу. Нет, он пока еще не дошел до такого вольтерьянства, чтобы приказывать всем стать к станку, но уже предлагает разрешить автобусам, то есть коммунальному транспорту, работать по субботам, а также отменить запрет на полеты национальной авиакомпании El Al по тем же субботам. По мнению правительства, это станет первым шагом к национализации авиакомпании и привлечению инвесторов, сейчас опасавшихся таких религиозных строгостей.

Предлагается также ликвидировать специальное министерство по делам религии, а его функции переложить на общественные организации. Звучит и почти кощунственное предложение: изъять графу о религиозной принадлежности из удостове-

рений личности! Для двух миллионов неевреев в Израиле это будет означать шаг на пути к отмене той системы, которую они считают дискриминационной. Что случится, к чему все эти революционные выверты? Объяснение отчасти политическое, отчасти — этнографическое. Политическая часть состоит в том, что Барак уже совсем достали религиозные ортодоксы, которые, как он считает, стоят на пути его мира с палестинцами. А с палестинцами все равно будет искать мира и жить, судя по всему, если не в одном государстве, то сильно по соседству. Ортодоксальному еврейскому государству ужиться будет с ними труднее, чем государству, которое ближе к американскому или европейскому типу.

Второе объяснение — этнографическое: уже сегодня выходя из бывшего СССР составляют примерно четверть всего населения Израиля (причем существенную часть их составляют семьи смешанные — иудейско-христианские). Это люди, мало того что выросли в атеистическом государстве со всеми этнокультурными последствиями, но еще и предельно социально циничные. Их бытовая культура подтачивала, а главное, продолжает подтачивать устои ортодоксального сионизма, развивая его в светском, более живучем и конкурентоспособном в условиях современного мира направлении.

Реформа, предложенная Эбароком, сведет роль ортодоксальных евреев к нулю

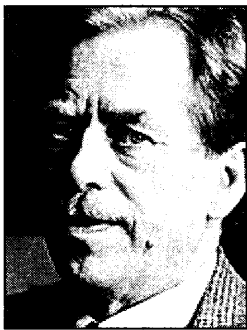
Европейская оборона и европейская солидарность

Василь ГАВЕЛ,
президент Чешской
Республики

Возможно, во мне говорит опыт человека, пережившего сорок лет коммунистического режима, а перед тем — нацистскую оккупацию. Быть может, сказывается опыт жителя страны, находящейся в самом центре Европы, страны, которая веками являлась перекрестком европейских духовных течений, геополитических интересов и противоборства. Возможно, все эти факторы в совокупности привели меня к убеждению в том, что Европа является единым политическим образованием, безопасность которого неделима.

Представление о возможности вечного существования двух Европ — одной демократической, стабильной, процветающей и интегрированной, другой менее демократической, менее стабильной, менее процветающей и изолированной, — неверно. Все равно что одна половина комнаты может отапливаться, а другая содержаться в холоде. Есть только одна Европа, несмотря на существующую разделенность. Любые значительные события находят отклик на всем континенте в целом.

Если Европе предстоит стать единым целым, если Европейский Союз собирается принять в свои ряды новые посткоммунистические демократии (что соответствует интересам всей Европы), то нужно решить ряд жизненно важных задач как внутри новых демократий, так и внутри Европейского и Атлантического союзов.

Дело в том, что живущее общество не может перестроиться по команде сверху. Таким образом, Европа должна помочь этим новым демократиям стать органической частью континента, подчиненного идеям углубления и расширения гражданского общества. Чем более разнообразными и взаимосвязанными станут европейские гражданские структуры, тем лучше новые демократии будут приспособлены к членству в ЕС, и тем более стабильной окажется их государственность.

Чтобы достичь таких целей, Европа должна поощрять новые демократии передавать функции по осуществлению различных задач по укреплению солидарности самоуправляемым органам и неправительственным организациям. Чем ниже уровень, на котором будут выполняться эти задачи, тем более прозрачным и экономичным он окажется, и тем лучше он будет удовлетворять те запросы общества, которые не в состоянии распознать центральные органы власти. Общественная солидарность станет более достоверной, если теснее увяжется с конкретными людьми или

их союзам.

Подлинная солидарность среди людей, общественных групп, в населенных пунктах и регионах, также служит самой надежной основой для таких форм солидарности, которые могут быть реализованы только на государственном уровне. Политика умиротворения с идеей отречения от европейской солидарности, приведшая к капитуляции в Мюнхене, является горькой главой современной европейской истории. Этот опыт до сих пор призывает быть бдительными. Со злом необходимо бороться с первого момента его появления, но недостаточность одних только действий правительства, поскольку правительственная политика происходит из настроения гражданского общества, из мнения людей.

И действительно, обеспокоенность вопросами безопасности является выражением общественной солидарности. ЕС интенсивно работает над новой концепцией политики безопасности. Она должна включить в себя способность к быстрому принятию решений и к быстрому претворению решений в конкретные действия — реформы, необходимость которых подтвердили последние события в Югославии.

Прошлогодняя интервенция НАТО показала, что уважение к человеческой жизни и человеческой свободе и соображения паневропейской безопасности могут повлечь интервенцию извне границ Европы. Чем сильнее мандат на такие действия, тем лучше. К сожалению, могут возникнуть ситуации, в которых мандат ООН не может быть получен, пусть даже интервенция будет в интересах многих людей.

или всей Европы, или даже человеческой цивилизации в целом. До недавнего времени Европа была плохо подготовлена к такой альтернативе. Сейчас она подготовлена лучше, но крайней мере, психологической готовности должна быть использована для улучшения материально-технической готовности Европы.

Но требуется сделать гораздо большее в области превентивной безопасности, чтобы эта безопасность отражала ценности более широкого европейского гражданского общества. Если международное сообщество начало бы действовать с самого начала конфликта, то в Косово, Боснии и Герцеговине и прочих частях бывшей Югославии удалось бы спасти десятки тысяч человеческих жизней и много материальных ценностей. Несмотря на предупреждения о нависшей угрозе, действия были скромными. Эти ошибки происходили из различных соображений внутренней политики, а также из неподготовленности принять на себя риск во имя благой цели.

В объединенной Европе не должно быть границ

Действительно, без американской энергии международное сообщество по-прежнему продолжало бы наблюдать ужасы Косово. Европа не может постоянно зависеть от Америки, в особенности при решении европейских проблем. Она должна быть способна самостоятельно вырабатывать решения. Трудно предположить, что ЕС получит достойную роль в мировом порядке, если он не в состоянии определиться в отношении защиты прав человека не только на своей территории, но и в тех областях, которые в один прекрасный день могут к нему присоединиться.

Расширение ЕС можно понять только тогда, когда оно идет рука об руку с реформированием институтов ЕС. Я верю в то, что Межправительственная Конференция по институциональным реформам приведет к выработке ценных предложений, направленных на продвижение Союза вперед. Но я смотрю на это как на начало процесса, который может затянется на десятилетия и который нужно постоянно подпитывать, ускоряя

процедуру принятия решений в ЕС и делая ее более прозрачной. С институциональной реформой связан и вопрос о том, как гарантировать меньшим государствам, платящим взносы в ЕС пропорционально своему размеру, равновесие при голосовании по сравнению с большими странами. Одним из возможных решений является учреждение второй палаты Европейского Парламента, члены которого будут избираться не прямым голосованием, а парламентами стран-членов ЕС из своих рядов. Таким образом, первая палата ЕС (т.е. его нынешний парламент) отражала бы размер отдельных государств-членов; вторая же палата с одинаковым числом представителей от каждой страны усилила бы равенство.

Раньше или позже, эти изменения потребуют того, чтобы ЕС принял четкую и понятную Конституцию, текст которой смогли бы выучить все дети Европы. Такая Конституция должна состоять из двух частей. Первая часть определяла бы права и обязанности граждан Европы и членствующих стран, основные ценности объединенной Европы, и значение и цели интеграции. Вторая часть описывала бы ключевые институты ЕС, их главные полномочия и взаимоотношения между ними. Такой основной закон не обязательно автоматически бы означал трансформацию сегодняшнего союза в федеральное сверх-государство, которым пугали евроскептики. Тем не менее, он бы облегчил для граждан интегрированной Европы задачу понимания назначения ЕС и связи ЕС с их собственной жизнью и, в результате, помог бы отождествить себя с ЕС.

© Project Syndicate

Нет такой компании, которая не расходуется

Константин СКУРАТОВИЧ

Приближающиеся президентские выборы будоражат умы. Причем многие люди ожидают их с чувством обреченности, считая, что у А.Лукашенко начнется еще один срок. В этой связи актуальна попытка социально-психологического анализа феномена А.Лукашенко.

Способность к повседневному мелкому, а когда нужно (отчет по плановым показателям), то и более крупному жульничеству можно было считать критерием профпригодности руководителя для работы в социалистической системе экономики. На сей счет существует множество примеров, но один из самых — это судьба первого секретаря Рязанского обкома при Хрущеве. Для выполнения собственного обязательства по обеспечению двойного плана мясопоставок секретарь приказал зарезать едва ли не весь колхозный скот.

Обязательство выполнил, награду получил и застрелился.

Ирония заключается в том, что Александр Лукашенко, будучи в глубине души «приписчиком» (а он не может не быть таковым, если вырос среди колхозных нив и амбаров), после нескольких неудачных попыток оторваться от этого «навозика» сознательно (по отсутствию выбора) пошел работать в эту же среду «начальником». Получил для карьеры хоть и заочное, но все-таки базовое образование экономиста, то есть безусловно освоил весь механизм экспроприации. Но во власть пришел именно благодаря заявленному стремлению бороться против коррупции.

Однако А.Лукашенко не только борется с «приписками», он еще и занимается политикой. По этой причине его борьба носит вынужденно селективный характер. То есть, чтобы не сломать гармонию, он и для умиротворения плебса, и для того, чтобы не потеряли «чувство хозяина», выдергивает того или иного руководителя, как хозяйка редиску из грядки. Мо можно предполо-

● Имидж «провинциального начальника» А.Лукашенко сохранил на всю жизнь

жить, что не любого, а того, кто уже не нужен, стал опасным или бесполезным.

В таком же контексте следует искать и причины «антиселективности» Александра Лукашенко. Он безусловно не чувствовал себя комфортно в детстве, в деревне без отца, в то время, когда установка на «уехать в город» была генеральной. Он уехал с трудом, помялся и вернулся назад, пусть даже на «старшынёвскую пасаду», но все же в глущайшую провинцию. Внешний большой мир его не интересовал, оказался равнодушным к честолюбивым замыслам. Но вдруг мир поменялся, сломался, между тесными номенклатурными рядами возникли трещины и пропасти. Теперь то, что раньше мешало «занять место», стало достоинством. И реализовалось, когда минские интеллигенты занялись поиском энергичных провинциалов, которые могли бы составить действенную оппозицию старому режиму. Принцип отбора таков: пусть не умный, но подходящий по уму. То есть мы его всему на-

учим, что нам надо.

Однако, А.Лукашенко считал себя именно «умным», агрессивность позволяла ему пронести собственную селекцию «подходящих по уму». В деревню он когда-то возвращался непонятным, позвали — значит «поняли». Держись теперь, кузькина мать! Таким образом плебейский национализм, для которого стремление «выбиться в люди» всегда существенно, отомстил национализму интеллигентскому, «благородному». Кстати, при другом раскладе он также был громил, например столичных коммунистов-обновленцев, собственно, кому угодно. Возможно мы забываемся, но, на наш взгляд, именно так можно объяснить тот парадокс, что союзниками А.Лукашенко являются сельчане — последние, может не самые лучшие, субъекты той самой культуры, за которую борются националисты-интеллигенты.

Кстати, наблюдая над усилениями А.Лукашенко, многие и многие вели себя крайне эгоистично. Считали — пусть закроет пару-тройку газет, вообще,

прищемит политиков, но даст свободу бизнесу, защитит его от произвола коррупционеров, разклевывает и прочих нехороших личностей. Короче, прочили А.Лукашенко роль белорусского Пиночета.

Что ж, А.Лукашенко во многом эти чаяния оправдал. По своему. Он ущемил всех, но за чужой счет ничего никому не дал. Потому что А.Лукашенко (говорим не о легитимности — о ситуации) глава государства, формальной организации, а ведет себя как неформал, как герой, как идеалист.

Идеализм Александра Лукашенко выражается в непонимании им эпохи, характера принципиальных изменений, которые определили лицо современного мира. Его неприятие западной демократии основывается на убежденности в том, что она живет не так, не по-людски, не по справедливости. Напротив, мы бедны, но благородны. Пусть мы погибнем, но только потому, что в остальном мире царит абсолютное зло. И если мы не хотим служить злу, мы должны погибнуть. Мы не можем «сдаться в плен» — если недостаточная победа, остается смерть. Не пойдем же мы на самом деле на поклон «к этим жуликам из МВФ».

В одном из опросов респондентов попросили назвать самого выдающегося мыслителя в истории человечества. Они назвали Карла Маркса, «обойдя» Исаака Ньютона, Альберта Эйнштейна и многих других. Кстати, о теории относительности большинство знает лишь то, что один волос в супе — это много, один волос на голове — ничтожно мало. Поэтому трудно сказать: выбран К.Маркс по уму или он оказался публике по уму подходящим. Но всякий здравый человек, слушающий, например, селективные монологи А.Лукашенко и наблюдающий за реакцией зала, может точно определить: собралась дружная компания подходящих по уму. И это важная реальность нашего поэтапного счастья переходного периода.

Но, к счастью, нет такой компании, которая не расходуется. Только когда?!

Дабрабыт напрат

Кірыі МАНУЙЛА

Памеры попытку на паслугі пракату — гэта паказчык дабрабыту насельніцтва: людзі, якія не маюць магчымасці набыць неабходныя рэчы, вымушаныя браць іх у часовае карыстанне. За першыя 8 месяцаў гэтага года ў прадпрыемства «Адпачынак», якое займае 70% пракатнага рынку Мінска, звярнуліся 110 тысячачу чалавек.

Ва ўпраўленні бытавага абслугоўвання Мінгарвыканкама кажуць, што, у прынцыпе, галіна пракату павінна быць прыватнай, але ва ўмовах цяперашняга эканамічнага заняпадку мала хто можа сфармаваць належны рэчыва-пракатны фонд. Таму прыватныя фірмы абмяжоўваюцца звычайна вузкасцеспецыялізаваным рэчывым пракатам: ці то відэа- і аўдыёпрадукцыяй, ці то вясельнымі строямі. Шырэпажыўны асартымент мае толькі «Адпачынак».

Але і тут з-за недастатковасці зваротных сродкаў не ўдаецца як след паўпаўняць і абнаўляць пракатныя фонды. Рэнтабельнасць фірмы — усяго каля 5%. Напрыклад, цыпер у пунктах пракату «Адпачынак» налічваецца 11.000 тэлевізараў і 3.500 халадзільнікаў, прычым на сёння ўсе яны знаходзяцца на руках — а значыць, калі нехта захоча скарыстацца гэтай паслугай, то яму трэба будзе чакаць да таго часу, пакуль папярэдні карыстальнік не верне рэч у пункт пракату. Што да коштаў, то яны зусім не вялікія. У залежнасці ад якасці і тэрміну эксплуатацыі тэлевізары на месяц можна

● Вясельныя стройі таксама можна ўзяць напрат

ўзяць за 2.000-8.000 рублёў, лядоўні — за 1.500-4.000 рублёў. Хоць звычайна іх бяруць на цэлыя гады. На іншыя прадметы культурна-бытавага прызначэння, хатняй гаспадаркі і спорту, якія бяруцца звычайна з нагоды (да прыкладу, для вандроўкі ці калі што-небудзь проста зламалася дома), расцэнкі такія: дзіцячыя каляскі каштуюць 170 рублёў на суткі, электрадрэл — 380 рублёў, пральныя машыны — 54 рублі, пыласосы — 44 рублі, піяніна — 80 рублёў, фотаапараты — 550 рублёў, раскладушкі — 240 рублёў, спальныя матрасы — ад 500 да 1.000 рублёў.

Супрацоўнікі пунктаў пракату даводзяць, што асноўнымі іхнімі кліентамі ёсць пенсіянеры і студэнцтва і што ў параўнанні з мінулымі гадамі сёлета попыт значна павялічыўся і цалкам далёка не задавальняеца. І робяць выснову, што народ становіцца «усё бядней».

Бензін гаражэ

Кірыі ПАЗЫНЯК

Павелічэнне коштаў на бензін, што павальна ахінула Буропу, днямі дайшло і да Беларусі. Гэтае падаражэнне — наўпрост знаць на росту сусветных ценяў на нафту.

Учора на дзяржаўных аўтазаправках бензін А-76 прадаваўся па 360 рублёў, бензін Аі-92 каштаваў 460 рублёў, бензін Аі-95 — 525 рублёў. Для параўнання: на

мінулым тыдні кошту на бензін Аі-92 вагалося ад 413 да 442 рублёў.

У «Белнафтахіме» гавораць, што падаражэнне паліва складала 6-8%, але на гэтым наўрад ці ўсё спыніцца. Справа ў тым, што, калі ў жніўні Беларусь купляла нафту за 126 долараў за тону, то 3 верасня — ужо болей як за 130 долараў за тону, а самым бліжэйшым часам, па прагнозах спецыялістаў, гэтая лічба ўвогуле сягне да 144 долараў.

Кто похитил оператора ОРТ?

Наталья РАДИНА

Следственные органы Беларуси пытаются «спустить на тормозах» дело об исчезновении оператора ОРТ Дмитрия Завадского 7 июля этого года. Такую версию высказал заведующий отделом спецпроектв ОРТ Павел Шеремет на пресс-конференции, которая прошла 15 сентября в Минске.

«У меня создается впечатление, что ситуация с исчезновением Д.Завадского прокуратура Беларуси сегодня подгоняет под рамки придуманного уголовного дела», — заявил П.Шеремет.

Он сообщил, что дело об исчезновении Д.Завадского передано из транспортной прокуратуры в прокуратуру Беларуси, и ведет его теперь следователь Лопатик — именно он расследовал убийство председателя Могилевского комитета госконтроля Евгения Миколуцкого, взорванного в 1997 году.

По словам российского жур-

налиста, официальное следствие связывает исчезновение оператора ОРТ с нападением этим летом убийцами лидера незарегистрированной организации «Русское национальное единство» Глеба Самойлова, а также проживавшей в Минске азербайджанской семьи.

По словам П.Шеремета, следователь генпрокуратуры Лопатик считает, что организовать похищение Д.Завадского мог инструктор РНЕ, бывший лейтенант спецподразделения «Алмаз» Валерий Игнатович, задержанный по подозрению в убийстве Г.Самойлова.

В январе этого года, приехав со съемок в Чечне, Дмитрий Завадский рассказал «Белорусской деловой газете» о некоем белорусском наемнике, воюющем на стороне чеченских боевиков. — Валерий Игнатович, задержанный российскими солдатами в декабре 1999 года на территории Чечни в горном поселке Шати по подозрению в связи с боевиками, но отпущенный из-за недостатка ули-

«Если будет доказана причастность В.Игнатовича к убийству Г.Самойлова, то по умолчанию будет признано, что он же мог похитить Д.Завадского», — сказал Павел Шеремет. Он сослался на мнение следствия: якобы между двумя РНЕшниками мог разгореться скандал с поножовщиной из-за «позорного» поведения В.Игнатовича — инструктор РНЕ, а воевал на стороне чеченских боевиков! Поскольку правду об Игнатовиче раскрыл Д.Завадский, то бывший спецназнец мог отомстить и ему.

П.Шеремет сообщил журналистам, что, кроме В.Игнатовича, по подозрению в убийстве Г.Самойлова задержаны еще пять человек, которые были связаны с РНЕ. Кое-кто из них — бывшие бойцы спецназа. Но никто из задержанных не признается в похищении Д.Завадского, и никаких прямых доказательств в их причастности к этому нет. Да и сама версия об «обязанном» инструкторе РНЕ маловероятна. Дмитрий Завадский в интервью «БДГ» не назвал имени В.Игна-

● Дмитрий Завадский и Павел Шеремет на судебном процессе. Архив, г. Ошмяны, 17 декабря 1997г.

товича, по словам П.Шеремета, никогда его не видел, а расска-зывал о задержании белоруса по подозрению в связи с боевиками со слов руководителей пресс-службы МВД Чечни.

Возвращаясь к личности следователя Лопатика, П.Шеремет отметил: «Я боюсь, что дело Дмитрия Завадского будет расследоваться по схеме раскрытия убийства Е.Миколуцкого. Тогда тоже

были задержаны четыре подозреваемых. Никаких прямых доказательств их причастности к убийству Е.Миколуцкого не было. В результате предполагаемого организатора этого преступления — Валерий Ткачев — погиб в камере при загадочных обстоятельствах, двое из них не сознались. Материалы следствия базировались лишь на показаниях одного парня. В результате всех

осудили, и дело закрыто...»

Заведующий отделом спецпроектв ОРТ Павел Шеремет высказал свое мнение, что иноват в исчезновении его коллеги: «Я считал и продолжаю считать, что к этому причастны белорусские спецслужбы и лично Александр Григорьевич Лукашенко».

Канал ОРТ приступил к съемкам документального фильма об исчезновении в Беларуси людях, сообщил П.Шеремет. Рабочее название фильма — «Люди на болоте». Уже сняты интервью с Тамарой Винниковой в Лондоне, женой Юрия Захаренко в Германии и женой Виктора Гончара в Минске.

«Как только я приступил к съемкам, у меня появилось очень много «доброжелателей», которые стали активно уговаривать бросить эту затею. Все неделю съемок за нами было установлено наружное наблюдение. Группа москвичей, обеспечивающих наше внешнее прикрытие, даже зафиксировала те машины, что постоянно нас преследовали».

Тэатр як люстэрка нашага жыцця

Нататкі з нагоды юбілею

Таццяна АНТОНАВА-МЕЛЬЯНОВІЧ

Як было

14 верасня 1920 года спектаклем «Рысь» па апавесці «У зямлі вечар» Элаізы Ажэшкі распачаў сваю дзейнасць Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы (тады БДТ). Цяпер яго па-свойска ласкава называюць «купалаўскі», а артыстаў — «купалаўцам». Мабыць, падкрэсліваючы тую ганаровую ролю, адведзеную лёсам гэтай тэатру ў духоўным жыцці грамадства.

Як сведчыць гісторыя, першы прафесійны беларускі тэатр з'явіўся дзякуючы не задагу або распараджэнню «зверху», а энтузіязму і самааданасці беларускай нацыянальнай інтэлігенцыі — адраджэнцаў канца XIX — пачатку XX стагоддзя, якія марылі аб незалежнай Беларусі. Касцяк трупы склалі ўдзельнікі Першага беларускага таварыства драмы і камедыі. БДТ арганічна ўспрыняў традыцыі таварыства (там існаваў хор, калектыв выканаўцаў на народных інструментах, танцавальная група), а таму быў самабыт-

п'есы на зладзённыя тэмы: калектывізацыя, барацьба супраць ворагаў Савецкай улады, змаганне з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, гераічная праца ў імя светлых ідэалаў камунізму. Цікава, дарэчы, было б рэстаўраваць некалькі такіх спектакляў і паказаць іх сучасным глядачам, каб тыя маглі лепш адчуць своеасаблівасць функцыянавання тэатра ў ідэалізавааным грамадстве.

Дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што, нягледзячы ні на што, Купалаўскі тэатр на працягу ўсёй сваёй гісторыі быў любімы народам. Заўзяты тэатралы, якіх нямала было ў Мінску, як у 20—30 гады, гэтак жа і пазней у 60—80-ыя, ішлі глядзець Тэатр Макараву, Генадзю Аўсяннікава, Здзіслава Стому, Паўла Кармуніна, Стэфанію Станюту, каб пачуць у іх выкананні сакавітую беларускую мову, надыхацца паветрам беларускасці, якое адсутнічала ў рэальным жыцці.

«Зоркі» нараджаліся і доўга ззялі на купалаўскай сцэне, іграючы на якой для акцёралічылася за гонар. Адпаведна, што і «зоркі», і нават пачынаючыя

ды да тэатра выкладзеныя пліткай. А вось знутры ўсё па-абносілася, выпрацавала, як кажуць, свой рэсурс. Каб не юбілей, то праз пару гадоў рамонтаваць, напэўна, было б ужо запозна. А тут, дзякуй Богу, падаспела пастанова Савета міністраў аб умацаванні матэрыяльна-тэхнічнай базы тэатра імя Янкі Купалы. У адміністрацыі з'явіліся сродкі на закупку пульту для святла, новых праэктараў, гукавой апаратуры. Усё лета поўным ходам ішоў рамонт, цяпер дарабіла апошняе, бо 20 верасня — адкрыццё новага тэатральнага сезона.

Дырэктар тэатра Генадзь Давыдзкі, які на працягу апошніх гадоў ніяк не мог «выбіць» сродкі на жыццёва важныя для тэатра пераўтварэнні, знаходзіцца ў радаснай настроі. І гатовы кожнаму расказаць, як камфортна будзе артыстам у новых грымёрных, тэхнічным персаналу — у службовых пакоях, як смачна будуць карміць у тэатральным будынку і ў якім цудоўным спартыўным зале з трэнжарамі тут можна будзе размясціць перад рэпетыцыяй. Асабліва гордасць дырэктара выклікае той факт, што артыстаў тэатра цяпер будуць абслугоўваць у паліклініцы міністэрства ўнутраных спраў. Радасць дырэктара можна зразумець. Таму што сам ён пачынаў працаваць акцёрам на Купалаўскай сцэне і выдатна ведае акцёрскае жыццё знутры. А яно не такое ўжо зайздроснае цяпер.

«Хаця па інерцыі на тэатральны фактэйт усе яшчэ немалыя конкурсы, моладзь ужо з'арыентавалася, што гэтая прафесія — з ліку непрыстыжных, і ў тэатр ісці працаваць не збіраецца. Тыя ж, хто прыходзіць, — сапраўдныя героі, якія бескарысліва аддаюць сябе служэнню мастацтву», — лічыць тэатразнаўца Таццяна Кожанова.

Але ці нармальнае такое становішча, калі спецыяліст з дыпломам аб вышэйшай адукацыі не можа зарабіць за ўсё

сваё жыццё не толькі грошай на кватэру, але і на хлеб на дзённы, на вопратку, на неабходныя лекі? Відавочна, што абсалютна ненармальнае. Прынамсі, ненармальнага вельмі шмат. І найбольшая ненармальнасць — тое, на якой тэатрыя размаўляюць са сцэны Купалаўскага тэатра самі акцёры.

«Зоркі» ў Купалаўскім тэатры цяпер уносяць зрэдку, бо атмосфера і ў храме мастацтва, і ў грамадстве не вельмі спрыяльная для творчасці. Жабрацкія зарплатны маральна прыгнечваюць і зневажаюць чалавечую годнасць, прымушаюць акцёраў шукаць дадатковыя заробкі, мітусіцца, нервавацца. Дарэчы, сёлётні сезон тэатр не зможа адкрыць спектаклем па п'есе А.Дударова «Чорная панна Нясвіжа». «З-за фінансавых цяжкасцяў», — вытлумачвае дырэктар тэатра. — Грошы на пастаноўку не даступілі на наш рахунак».

Як будзе?

Мяркуючы па вышэйсказаным, можна зразумець, што становішча нашай «галоўнай сцэны» краіны вельмі незаўдаснае. Між тым, як зазначаюць спецыялісты, тэатр, які раней, запатрабаваны ў беларускім грамадстве. Глядзельную залу запануюць не прыведзены пад надзорам настаўніцы школьнікі, а даволі прыстойная публіка. Што гэта за людзі?

Вырасла пакаленне новых беларусаў (тых, чые дыхоўныя дамы абкружылі цесным кальцом Мінск), якія хацелі б далучыцца да эліты, бываць на рознага кшталту культурных мерапрыемствах. Яны глядзяць у тэатры ўсё, што ім пакажуць. Іх эстэтычны густы пакуль што неразвіты і непатрабавальны.

У тэатры, як мы ведаем, цяпер актыўна эксплуатаецца гістарычная тэматыка. Хаця першакаласнай драматургіі для пастановак дастаткова шырокае. Задача галоўнага рэжысёра — адчуць, што менавіта сёння патрэбна глядачу. Але тут узнікаюць праблемы. Таму што жывем мы ў няпэўны «ніякі» час. У дзяржавы няма ні сваёй ідэалогіі, ні ідэяў па кансалідацыі грамадства. А значыць, незручна, мела, хто ж сёння герой часу: наркаман, бізнесмен, палітык, спрытны чыноўнік, сціплы настаўнік? Герой слаўнага беларускага мінулага аказваецца выратавальнай са-ломінкай...

Якое ж выйсце? Чакаць, пакуль дзяржава разбярэцца са сваімі прыярытэтамі? Можна і не чакаючы, страціць сябе ў часе і прастору.

ра якой абдузецца 20 верасня — у дзень адкрыцця новага тэатральнага сезона.

Апрача таго, накіраваны бюджэтыя асцягванні на пастаноўку спектакля па п'есе Аляксея Дударова «Чорная панна Нясвіжа». Дарэчы, спектакль па п'есе Дударова «Князь Вітаўт» у пастаноўцы артыстаў тэатра атрымаў «Гран-пры» на толькі што прайшоўшым у Брэсце тэатральным фестывалі «Белая Вежа».

БелаПАН

СВАЙЧЫННІКІ

Бывай, Галіна!

Таццяна АНТОНАВА-МЕЛЬЯНОВІЧ

Сумная вестка прыйшла са Злучаных Штатаў Амерыкі. Пасля цяжкай хваробы пайшла наша свайчынніца — вядомы беларускі грамадскі дзеяч у эміграцыі, мастацка, адданая дачка Бацькаўшчыны Галіна Русак.

Галіна Русак падлеткам разам з бацькамі выехала з Навагрудка ў канцы 1944 года. Бацька яе, школьны настаўнік, які працаваў у беларускай гімназіі ў час нямецкай акупацыі, вымушаны быў ратаваць сямя, бо

Галіна Русак

ведаў, як распаўсюджваўся сталінскія кадры з «ворагамі народа».

Восем гадоў таму з творчасцю Галіны Русак з'явіліся пазнаёмыя жыхары Мінска — у Дзяржаўным мастацкім музеі была прадстаўленая выстава твораў амерыканскай беларускай. Трэба сказаць, што аказалася зусім няпростай справай «перакінуць» з-за акіяна ў Беларусь 20 работ. Сама Галіна, дарэчы, не магла тады прыехаць — не адпусцілі справы. Яна працавала дырэктарам мастацкай бібліятэкі ў Ратерскім універсітэце (штат Нью-Брансвік), а затым жывапісам магла прывесці толькі вольны час.

Нягледзячы на адсутнасць аўтара, выстава адбылася. Варта нагадаць, што на той час выстава свайчынніцы з Амерыкі была акцыйнай і культурнай, і палітычнай. Яна сімвалізавала падзенне «железнай заслоны», разбурэнне ідэалогіі непрымірнай нянавісці да так званых буржуазных нацыяналістаў, яднанне беларусаў усяго свету ў імя ідэі незалежнасці.

Газеты таго часу пісалі: «Вялікія палотны як магнітам прыцяг-

ваюць вока яркасцю фарбаў, пластычнасцю абстракцыі. Чорнае арганічна ўпісваецца ў насычанае зялёнае і суседнічае з белым. Фантастычныя кветкі ў адной з кампазіцый нагадваюць гіганцкае касмічнае вока, якое ўсё бацьчы. Сярод гэтай, на першы погляд, фантазмагорыі, нека нечакана бацьчы абрысы васілька альбо папараць-кветкі».

Прафесар Томас Бёрд у каталогу да каталога мастацкай назваў гэтыя карціны правакацыйнымі. Яны сапраўды прыцягвалі і інтрыгавалі. Для глядача тут сапраўды было многа загадкавага і зашыфраванага, людзі падоўгу сталі ля карцінаў, разглядалі дэталі, спрабавалі разгадаць задуму аўтара. Але і сама Галіна Русак не магла дакладна вытлумачыць свае рабунсы-творы. Па словах мастачкі, яна пісала іх, калі надыходзіў час на радзіме, калі нявыказаная туга агортвала душу — і тады з'яўляліся вобразы і сюжэты з дзіцячай памяці, падказаныя генетычнай памяццю.

Быў прадстаўлены на выставе і такі пласт творчасці Галіны Русак, які мастацкай інтэрпрэтацыя матываў беларускага арнамента. Створаныя, здавалася б, па простых геаметрычных схемах, кампазіцыі набылі выразны беларускі нацыянальны каларыт і гучанне. Як пісалі мастацтвазнаўцы, дзякуючы работам Галіны Русак у гэтым накірунку заходні свет адкрыў для сябе такую каштоўнасць, як спадчына.

Галіна Русак марыла ажыццявіць яшчэ адзін праект — саб-

Галіна Русак. «Сончоворот»

раць і перадаць на Бацькаўшчыну шматлікія творы мастацтва, якія за доўгія гады беларусы стварылі на эміграцыі, кнігі з прыватных бібліятэкаў, археалагічныя, нумізматычныя, іншыя гістарычныя каштоўнасці. Усё гэта, лічыла яна, па праву належыць Беларусі. Але ажыццявіць праект не ўдалося. Беларусі гэта аказалася непатрэбным.

Парад сучаснага мастацтва

Ірына СТАРЦАВА

Парад нетрадыцыйных акцый у Мінску, які пачаўся Міжнародным фестывалем перформанса «Навінкі-2000», будзе працягнуты. З 8 па 10 кастрычніка ў сталіцы Беларусі пройдзе фестываль відэа-арта. Абодва мерапрыемствы ладзіцца энту-

зіямі, якія аб'ядналіся ў Асацыяцыю сучаснага мастацтва.

Новы праект прадставіць працы беларускіх аўтараў. Акрамя таго, як паведамілі арганізатары форуму, у яго рамках абдузецца прэзентацыя шведскага відэа-арта і фестывалю PRO-video, які праходзіць у Вроцлаве (Польшча).

«Казкі вандруючага лялечніка»

Ася КУНІЦКАЯ

17 верасня адбылося ўрачыстае адкрыццё дваццатага, юбілейнага сезона Гродзенскага абласнога тэатра лялек. Пачалося яно тэатральным шэсцем ад Савецкай плошчы да будынка тэатра. Пасля шэсця адбылася прэм'ера спектакля «Казкі вандруючага лялечніка» ў пастаноўцы народнага артыста Украіны, галоўнага рэжысёра Кіеўскага гарадскога тэатра лялек

Сяргея Яфрэмава. А ўвечары акцёры паказалі свой самы папулярны спектакль для дарослых паодле п'есы Янкі Купалы «Тутэйшыя».

Гродзенскі абласны тэатр лялек быў створаны ў 1980 годзе выпускнікамі аддзялення тэатра лялек Ленінградскага інстытута тэатра, музыкі і кінематографіі і Гродзенскага культурна-асветнага вучылішча і адкрыўся 25 траўня 1981 года.

БелаПАН

Без грошай, але з юбілеем

Марат ГАРАВЫ

14 верасня Нацыянальнаму акадэмічнаму тэатру Беларусі імя Янкі Купалы споўнілася 80 гадоў.

У размове з карэспандэнтам БелаПАН дырэктар тэатра Генадзь Давыдзкі зазначыў, што зараз «усе артысты тэатра, нават народныя, знаходзяцца ў жудасным матэрыяльным становішчы». «Я не хачу называць іхнюю жабрацкую зарплату, каб не пакрыўдзіць нашу

дзяржаву», — заўважыў дырэктар тэатра. Па ягоных словах, у маладых акцёраў няма ніякай перспектывы шчаслівага жыцця, бо яны не могуць набыць уласную кватэру, а атрымаць дзяржаўнае жыллё не ўяўляецца магчымым.

«У астатнім усё нармальна, таму што галовы ёсць, сэрцы гарэць і творчыя перамогі заўсёды з намі», — падкрэсліў Г.Давыдзкі. Па ягоных словах, інакш і не можа быць, бо прафесіяналы, якія працуюць у тэатры, вераць у вечны ідэа-

лы мастацтва нават тады, калі ва ўсё астатняе вера страчана. «Наш аптымізм жывіць тое, што чалавек заўсёды меў патрэбу ў забавах і ў пажытку для душы, і таму мы верым у нашага глядача, у сябе, у светлую будучыню і ў Радзіму», — сказаў Генадзь Давыдзкі.

Як паведамілі БелаПАН у міністэрстве культуры, з Фонду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва купалаўцам выдзеленыя сродкі на новую пастаноўку «Паўлінкі», прэм'е-

АЛІМПІЯДА

Першы медаль і першыя правалы

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Не вельмі паспяховым выдася старт беларускіх алімпійцаў на XXVII Алімпійскіх гульнях у аўстралійскім Сіднеі. Пакуль гэта яшчэ цяжка назваць правалам, але ўсё да гэтага накрыву ідзе. І ўвасабляецца перш за ўсё ў плаванні.

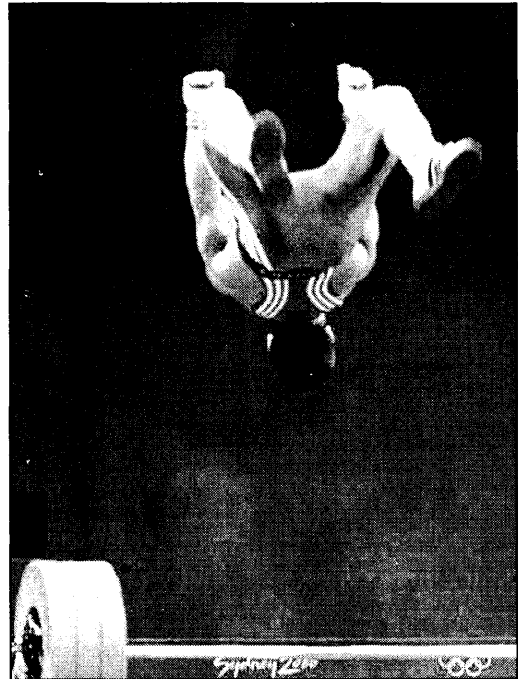
Тыя вынікі, што паказалі беларускія плывуны ў першыя тры дні гульняў, прымушаюць толькі ў расчараванні пахістаць галавой. Асабліва гэта датычыцца мужчынаў. Месцы ў другім трэцім дзесятку не ўпрыгожваюць спіс дасягненняў спартоўца. Найлепшы вынік паказала наша галоўная медальная надзея ў гэтым відзе спорту Наталля Бараноўская – 10-е месца. Але пасля перамогі на чэмпіянаце Еўропы гэта сапраўдны мізер.

Правалам безумоўна можна назваць і выступленні беларусаў у спартыўнай гімнастыцы. І калі ад жанчынаў ніхто асабліва і не чакаў перамогаў, то ў мужчынаў наша галоўная надзея на алімпійскае «золата» – Іван Іванкоў – падмануў нашы

пісталета. І.Басінскі ў чарговы раз парадваў усіх сваёй стабільнасцю. Медалі на алімпіадах ён ужо браў у 1998 у Сеуле і ў 1996 у Атланце. Вось і на гэты раз распачаў ён збор алімпійскіх медалёў у нашу скарбонку.

Чацвёртае месца штангіста Генадзя Алешчука ў вазе да 62 кілаграмаў можа па сваім драматызме ўвайсці ў памятныя хронікі алімпіады. Тры штангісты пры выступленні набралі аднолькавую вагу, прычым Генадзь зрабіў гэта раней за сапернікаў і ўжо зрабіў на памосце радасны кульбіт, святкуючы перамогу. Але пасля таго, як стала зразумела, што ва ўсіх траіх аднолькавыя вынікі, давялося вызначыць уладальнікаў медалёў па ўласнай вазе. І тут фартуна павярнулася да Г.Алешчука спіной. Ад бронзы яго аддзялілі 120 грамаў! Крыху больш ад – срэбнага медалю. Нічым, апроч жудаснага нешанцавання, гэта назваць нельга. Больш пакуль што нічым беларусы на Алімпіядзе не вызначыліся.

Не вельмі шанце і расіянам. Сабраўшы (на момант выхаду гэтага нумара ў друк) пяць медалёў

● Генадзь Алешчук лічыў, што святкуе перамогу

спадзяванні. Канешне, у яго будзе яшчэ час разабітацца сябе на асобных снадах, але пры такім узроўні выступленняў і колькасці дробных і не вельмі памарак, цяжка спадзявацца на новыя перамогі.

З станючых эмоцыяў – першы бронзавы медаль Ігара Басінскага ў стрэльбе з пнеўматычнага

рознай вартасці, яны далёка адстаюць і ад амерыканцаў, якіх яны збіраліся «дагнаць і перагнаць», і ад лізіруючых цяпер аўстралійцаў. Але ў расіянаў галоўныя медальныя сілы яшчэ наперадзе, і гэта надае ім больш надзеяў, чым беларусам. Але паглядзім, што атрымаецца далей – Алімпіада толькі пачалася.

Цяжкія ўмовы для алімпійцаў

Міхась КАРПОВІЧ

Удзельнікі Сіднейскай Алімпіяды не задаволеныя побытавымі ўмовамі, у якіх яны жывуць. Як паведамляе агенства РІА «Новості», умовы пражывання ў Алімпійскай вёсцы ў Сіднеі пакідаюць жадаць лепшага. Шмат спартоўцаў скардзяцца, што ім няма чым заняць сябе. Апроч таго, ім не заўсёды падабаецца рацыён харчавання.

Спартоўцы выказваюць неза-

давальненне тым, што ў кожнай з катэгорыяў Алімпійскай вёскі стаіць толькі адзін тэлевізар. Для ўсталявання яшчэ аднаго патрэбна заплаціць яшчэ 550 аўстралійскіх долараў (больш за 300 долараў ЗША).

У той жа час арганізатары Алімпіяды сцвярджаюць, што яны пайшлі на пэўную лібералізацыю ўмоў пражывання. Спартсменам і спартсменкам дазволілі жыць разам, а не па правалах асобных мужчынскіх і жаночых інтэрнатаў.

«Продает женское тело!»

Катя БАРТОЛЬДИ

На заре феминистического движения одним из основных фронтов борьбы феминисток за права женщины и, пожалуй, материалом для наиболее интересных теоретических изысканий в этой области была реклама, массированно использующая женское тело. Даже пуританская Америка слюнь и рядом грешила «обнаженной» и напропалую выпускала разнообразные товары – начиная от бутылок для безалкогольных напитков и заканчивая каминными щипцами в форме женского тела.

Теперь реклама не просто использует образы – в частности, образ женщины. То есть в наше время реклама формирует определенные каноны, или, если хотите, продает само это тело. И что самое интересное – она продает это тело не кому-нибудь, а самой женщине. Переориентация рекламы с потребителя-мужчины на потребителя-женщину вполне логична. Даже когда речь идет о товарах для мужчин – судя по рекламе, они создаются именно для того, чтобы делать мужчину интересным для женщины. Кроме того, извечное представление о том, что «он зарабатывает – она тратит», несмотря на протесты феминисток, для обывденного сознания никто так и не отменил.

И хотя произошло столько изменений в теории и практике рекламы, одно осталось неизменным – тело и образ женщины по-прежнему активно эксплуатируются. И эта эксплуатация опирается на те же мифы и принципы, что и реклама пятидесятилетней давности: в основе всего лежат два взаимозаменяемых мифа о женщине – миф о красоте и миф о домашнем очаге, так возмущившие когда-то феминисток.

На мифе о красоте строится главным образом реклама товаров индивидуального пользования – косметики, парфюмерии, ювелирных изделий и бижутерии, деталей туалета и товаров, потенциальными покупателями которых выступают в первую очередь мужчины. Именно здесь основную роль играет мотив тела. Оно может ненавязчиво маячить на заднем плане, формировать фон или хотя бы напоминать о себе из-за кадра томными (или, по возможности, сладострастными) вздохами, переходящими в стоны... Фактически связать, совместить в нашем сознании что-то, не представляющее для нас первой необходимости, с какой-то безусловной потребностью – в данном случае физиологической, – уже означает создать подсознательную потребность в этом предмете.

Стоит ли говорить лишний раз о том, что грань между «поддержкой» и «эксплуатацией» мифов изрядно стёрлась за последнее время. Женские образы в рекламе давно и прочно перестали быть «подставкой» под ту или иную вещь, ради которой снимается рекламный ролик. Основной же целью рекламы стали модель поведения и канон красоты.

Теперь женщина изображается, как правило, на рабочем месте, в какой-то экстраординарной ситуации или в самом центре внимания по возможности многих людей – как мужчин, так и жен-

● Красивая женщина может продать любой товар

щин – т.е. в обстановке, приравнивающейся к боевой. И на рабочем месте, и в толпе глазующих она «побеждает». Дело в том, что с точки зрения мифа о красоте основная работа женщины заключается в том, чтобы продемонстрировать себя и побеждать в сравнении с себе подобными – в рекламе это уравнивает рабочее место с вечеринкой.

Если вы считаете, что подобный «карьеризированный» образ женщины – уступка рекламистов феминисткам, вы ошибаетесь. Потому что здесь женщина успешно конкурирует не с мужчинами, а с себе подобными. Этот тип рекламы формирует образ женщины молодой, энергичной, коммуникабельной, как правило, сильно занятой и обязательно красивой. Героиня живет под знаком этого мира и кажется вполне самостоятельной. Впрочем, все это она делает, исходя из рекламной картины, в основном для того, чтобы получить высокую оценку. И оценивает ее, естественно, мужчины, находящийся тут же в кадре или подразумеваемый за кадром.

Близка к ней по стилистике реклама «молодежного» толка, в которой девушка пытается убедить нас в своих товарах по ролику, что это «не для него», а только для нее самой. При всей этой самоуверенности она обязательно обращает внимание на оценивающие – и явно одобряющие – взгляды и таит от прикосновений и комплиментов. Конечно, она делает это «для себя», ведь «быть собой» – значит привлекать внимание, нравиться, выдерживать конкуренцию. А что касается вызова... Исходя из ролика, становится ясно, что это поза, принимаемая для поднятия цены.

Реклама такого типа использует два основных измерения мифа о красоте – конкурентность и до-

му вам не надо тратить ни особых усилий, ни особых средств для удовлетворения вашей потребности. Потребности в товаре, естественно...

Реклама иного типа – «мягкий» вариант – использует рассказы от первого лица вроде «Я студентка» или «Я секретарша» и представляет собой трогательный рассказ о том, как героиня избавилась от какой-то очень серьезной проблемы – запаха пота, неудобств, связанных с месячными, или пятен на любимой блузке – причем эта проблема состоит не столько в самом пятне, сколько в такой кошмарной штуке, как неуверенность в себе.

По стилю это напоминает короткие «женские истории» или даже длинные «женские романы» со штампованными сюжетами, только главным героем выступает не Он, а некий товар. То есть тоже в некоторой степени Он. Героиня, как правило, принадлежит не к высшей социальной ступени, имеет не самый высокий доход, но зато массу чисто человеческих достоинств. Что и вознаграждается – как в романах, так и в рекламе.

Второй вариант «женского мифа» – о хранительнице очага – эксплуатируется в рекламе товаров для дома. Он определяет место женщины очень четко. Наиболее выразительна в этом плане реклама бульных кубиков, использующая мотив творчества: пока муж и дети рисуют или импровизируют, женщина на кухне по рецептам готовит обед. Героиня таких роликов, как правило, средних лет, с мягкими чертами лица, которым, впрочем, не придется столько значения, сколько жёстам – они подчеркнуто плавные и мягкие. Эта реклама тщательно прячет сексuaпильность и делает акцент на надежности. Женщину в рекламе товаров для дома трудно назвать соблазнительницей – в любом смысле слова. Ее образ – это верность, верность, верность. Поэтому так старательно педантируется в этой рекламе мотив защищенности (наиболее часто – от бактерий) и мотив надежности.

Основополагающие для рекламы мифы о красоте и очаге не существуют сами по себе, сродни космическому эфиру. Реклама давно и безнадежно перестала быть рекламой товара, «двигатель торговли» изменил вектор. Теперь этот двигатель стал надежнее, поскольку на перерос в пропаганду образа жизни, что неудивительно для нашего вещного мира: вещь тоже перестала быть зависимой и утилитарной. Она превратилась в нечто самостоятельное, дающее нам право определять свое место в мире именно через нее.

МЕДИЦИНА

10-миллиардную таблетку аспирина произвел концерн Bayer

Немецкий химико-фармацевтический концерн Bayer произвел 10-миллиардную таблетку аспирина. Об этом сообщила радиостанция «Немецкая волна».

Аспирин – или ацетилсалициловая кислота – является самым популярным медикаментом во всем мире. По объемам продаж он опережает все ос-

тальные лекарства, и поэтому аспирин включен в «Книгу рекордов Гиннеса».

Аспирин был изобретен в 1897 году. Спустя два года препарат запатентовал концерн Bayer. После истечения срока эксклюзивной лицензии аспирин начали выпускать фармацевтические компании по всему миру.

Галоўны ролатар

Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Ссылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не пачаць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дэля палемікі. Адрас: г.Мінск, пр-т газет «Іжэстия», 8-173. Паслядзядне аб рэгістрацыі № 1289. Выдана 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Эмілер Жук. Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by. Надрукавана ў друкарні УП «Малжык» г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ 692. Нумар падпісаны ў друк 18/09/2000 (18.00) Наклад 8.870